

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	15
ΠΡΟΛΟΓΟΣ: ΕΚΦΡΑΣΗ ΣΤΟΧΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΩΝ	17
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	21

ΕΝΟΤΗΤΑ Α

Όψεις και ετερογένειες του αναπτυξιακού προτύπου στην Ελλάδα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	33
1.1	Μακροχρόνιες τάσεις στην ελληνική οικονομία: Μια πρώτη αποτίμηση	33
1.2	Ποσοτικές διαστάσεις συστημικών παραγωγικών μετασχηματισμών	38
1.3	Άνισες αναπτυξιακές πορείες	49
1.4	Διαχρονικά απόλυτα μεγέθη των ελληνικών τομεακών επιδόσεων	58
1.5	Συμπερασματικές παρατηρήσεις για την πρωτόγνωρη συρρίκνωση του ελληνικού παραγωγικού συστήματος	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	ΑΝΙΣΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ	67
2.1	Εισαγωγή	67
2.2	Αργόσυρτες εξελίξεις και απότομες ρωγμές στις μακροχρόνιες τροχιές των περιφερειακών μεριδίων παραγωγής	74
2.2.1	Το περιφερειακό μωσαϊκό των αγοραίων επιδόσεων παραγωγής	79
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	ΣΥΣΤΗΜΙΚΟΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΕ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΜΦΑΝΙΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΘΝΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΤΑΣΕΩΝ	85
3.1	Σχέσεις εταιρών στη βάση άνισης κατανομής της παραγόμενης αξίας	85
3.2	Συνοπτικά συμπεράσματα	97

ΕΝΟΤΗΤΑ Β

Τομεακές τροχιές παραγωγικών και λειτουργικών επιδόσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΣΥΡΡΙΚΝΩΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ	101
4.1	Εισαγωγικοί σχολιασμοί	101
4.2	Συγκριτικά εισοδηματικά μεγέθη από την επεξεργασία των αγροτικών Οικονομικών Λογαριασμών της περιόδου 2009-2013 ..	112
4.3	Συγκριτική μεγεθυντική και αναπτυξιακή δυναμική του πρωτογενούς τομέα στις οικονομίες του ευρωπαϊκού Νότου	117
4.3.1	Τομεακές διαστάσεις και παραγωγικοί μετασχηματισμοί στο διάβα του 20ού και του 21ου αιώνα	117
4.3.2	Επιδόσεις της αγοραίας αξίας της παραγόμενης ελληνικής αγροτικής ΑΠΑ σε σταθερές τιμές στη μακρόχρονη περίοδο 1960-2017	123
4.3.3	Η εμμονή διαρθρωτικών αδυναμιών του ελληνικού αγροτικού τομέα	129
4.4	Συμπερασματικές παρατηρήσεις	131
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ «ΕΚΒΙΟΜΗΧΑΝΙΣΗΣ» ΚΑΙ ΑΠΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	137
5.1	Σχέσεις αιτιότητας μεταξύ προοπτικών αποτελεσματικής εκβιομηχάνισης και αναπτυξιακής δυναμικής	137
5.2	Η μακρά πορεία «εκβιομηχάνισης» και αποβιομηχάνισης στο κυρίαρχο αναπτυξιακό μοντέλο της ελληνικής οικονομίας	147
5.2.1	Οικονομικές διαφοροποιήσεις με συστημική καθίζηση του βιομηχανικού δυναμικού	147
5.2.2	Κρίσιμες θεσμικές μεταλλάξεις	152
5.3	Βιομηχανικές εξελίξεις στις πιο πρόσφατες δεκαετίες	157
5.3.1	Ταυτοποίηση κύριων χαρακτηριστικών της πρόσφατης βιομηχανικής πραγματικότητας στην ελληνική οικονομία ...	157
5.3.2	«Εκβιομηχάνιση» με καταληκτικές συνθήκες τη μακροχρόνια υποβάθμιση της παραγωγικής εξειδίκευσης	165
5.4	Περίοδοι διευρυμένης χρηματοοικονομικής κάλυψης αλλά και με φαινόμενα παραγωγικής αποδιάρθρωσης του βιομηχανικού δυναμικού	168
5.5	Οι πιο πρόσφατες συνολικές επιδόσεις που καταγράφονται στον ελληνικό μεταποιητικό τομέα	172
5.6	Συμπερασματικές παρατηρήσεις ατενίζοντας το μέλλον	176

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	Ο ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΓΕΝΟΥΣ ΠΟΛΥΚΛΑΔΟΥ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	183
6.1	Ο τριτογενής τομέας και διεθνείς παραγωγικοί μετασχηματισμοί	183
6.2	Διαφοροποιούμενες και οικονομικά αντιφατικές δομές του παραγωγικού συστήματος στον τομέα των υπηρεσιών	189
6.3	Τέσσερα διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά των πραγματικών αγοραίων συνεπειών του πολυκλάδου των υπηρεσιών	193
6.4	Κρίσιμες συνέπειες για τα περιεχόμενα αναπτυξιακών πολιτικών ..	197
6.4.1	Αγορά εργασίας	197
6.4.2	Η σημασία του ανθρώπινου κεφαλαίου στον πολυκλάδο των υπηρεσιών	199
6.5	Τα συστατικά του παραγωγικού καμβά των υπηρεσιών στην ελληνική πραγματική οικονομία	201
6.6	Συγκριτικές επιδόσεις εργασιακής αποτελεσματικότητας στον πολυκλάδο των υπηρεσιών της Νότιας Ευρώπης	208

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ

Αναπτυξιακές συνέπειες καθοριστικών συστημικών μακροοικονομικών
και κοινωνικών συμπεριφορών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ: ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ...	213
7.1	Προκλήσεις πληθυσμιακής δυναμικής	213
7.2	Βασικές τάσεις δημογραφικής εξέλιξης συγκριτικά μεταξύ της Ελλάδας και των κρατών της Ευρωζώνης	217
7.3	Βασικά πληθυσμιακά μεγέθη και μεταβολές	220
7.4	Πληθυσμιακή γήρανση	223
7.5	Γεννητικότητα	225
7.6	Πληθυσμιακή μετακίνηση/μετανάστευση	230
7.7	Καταληκτικοί σχολιασμοί	237

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	ΧΩΡΙΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΓΟΡΑΙΑΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ	239
8.1	Εισαγωγικοί σχολιασμοί	239
8.2	Βασικές εννοιολογικές προσεγγίσεις και ερμηνείες της περιφερειακής εισοδηματικής ανισότητας	244
8.3	Παρουσίαση των κύριων εμπειρικών αποτελεσμάτων	251
8.3.1	Κατά κεφαλήν ακαθάριστο εισόδημα ανά δήμο	252

8.3.2	Ακαθάριστο εισόδημα ανά εργαζόμενο κατά δήμο: Ορισμένοι συστημικοί κλαδικοί παράγοντες της παραγωγικής εξειδίκευσης	258
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ		
		263
9.1	Εισαγωγή	263
9.2	Ο χαρακτήρας της δημοσιονομικής πολιτικής στις χώρες της Ευρωζώνης	266
9.3	Συγκριτικά φορολογικά δεδομένα	273
9.4	Δηλωθέν και φορολογητέο εισόδημα φυσικών προσώπων	277
9.5	Εξέλιξη φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων	282
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ		
		285
10.1	Χρηματοοικονομικές δραστηριότητες και οικονομική ολοκλήρωση	285
10.2	Κλίμακες και σύνθεση των συνολικών εγχώριων τραπεζικών εργασιών	290
10.2.1	Ετήσιες ροές πλεονασματικών πόρων και αποθεματικών αγοραίων αξιών	290
10.2.2	Διαχρονικές μεταβολές στα μερίδια συμμετοχής των διαφορετικής διάρκειας τραπεζικών πιστωτικών πρακτικών	295
10.3	Διαφοροποιήσεις των τραπεζικών εργασιών διαμεσολάβησης μεταξύ των δημόσιων και των ιδιωτικών οικονομικών χώρων	297
10.4	Μεταλλάξεις στις σχέσεις μεταξύ των τραπεζικών δανειοδοτήσεων προς τον ιδιωτικό και προς τον δημόσιο τομέα, 2001-2017	301
10.5	Ο ρόλος του τραπεζικού τομέα στις μετεξελισσόμενες συνθήκες συγκρότησης του ελληνικού δημόσιου χρέους	310
ΕΝΟΤΗΤΑ Δ		
Κρίση, αγορά εργασίας και κοινωνικό κράτος		
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
		317
11.1	Οι συνέπειες του μακροοικονομικού περιβάλλοντος στην απασχόληση	317

11.2 Η πολυετής απορρύθμιση των σχέσεων εργασίας και η απώλεια διαπραγματευτικής ισχύος, εθνικά και εργασιακά	320
11.3 Η σταδιακή επανατοποθέτηση των ευέλικτων μορφών εργασίας ..	325
11.4 Το στίγμα της πολύ μακροχρόνιας ανεργίας ενός γερασμένου πληθυσμού	330
11.5 Η μερική απασχόληση ως κυρίαρχη μορφή ευελιξίας	340
11.6 Τάσεις και όψεις ραγδαίου μετασχηματισμού του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα της κρίσης	346
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 Η ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	357
12.1 Αρχές μετάλλαξης της αναπτυξιακής στρατηγικής σε φάσεις βαθιάς κρίσης και βίαιης πολυετούς λιτότητας	357
12.2 Αντικρουόμενες ερμηνείες αναπτυξιακής και μεγεθυντικής πολιτικής	361
12.2.1 Αντικρουόμενες τοποθετήσεις επί του κοινωνικού κράτους	363
12.2.2 Συγκριτικά μεγέθη του κοινωνικού κράτους στην Ελλάδα και την Ευρωζώνη	367
12.2.3 Κύρια συμπεράσματα μετασχηματισμού του κοινωνικού κράτους σε αυστηρά οριοθετημένο «δίχτυ κοινωνικής προστασίας»	373
12.3 Η προβληματική επί των «ορίων φτώχειας» σε συνθήκες βίαιης και παρατεταμένης λιτότητας	377
12.4 Χάσμα φτώχειας, ακραία φτώχεια και σοβαρή υλική αποστέρηση ..	383
12.5 Βαθμός ανισότητας στην κατανομή εισοδήματος	387
12.6 Βαθμοί αποτελεσματικότητας του συστήματος κοινωνικής προστασίας	392
12.7 Όψεις της φτώχειας των εργαζομένων και των νοικοκυριών στην Ελλάδα	394
12.7.1 Φτώχεια και κατάσταση επαγγέλματος	395
12.7.2 Φτώχεια και τύπος νοικοκυριού	397
12.7.3 Εργαζόμενοι φτωχοί	400
ΕΠΙΛΟΓΟΣ: ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	403
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	423